

СУЧАСНІ СПОСОБИ КОМПРЕСІЇ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ В ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРІ

СИДОРУК Г.І., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології і перекладу Національного університету біоресурсів і природокористування України (м. Київ)

Досліджуються причини появи інтернет-аббревіатур, особливості їх структури, семантичного наповнення та функціонування в мережевому просторі, а також способи компресії лексичних одиниць. Автор окремо наголошує на психологічних та психолінгвістичних аспектах поширення різного роду скорочень в усному спілкуванні. Наголошується на необхідності вивчення, засвоєння та активного використання аббревіатур як ефективного засобу мовної економії. Описані їх структурно-семантичні особливості. Проаналізовано дві групи аббревіатур: лексичні та графічні. Певна увага приділена числовим, буквено-числовим та ініціальним аббревіатурам. Теоретичні висновки підкріплено відповідним фактичним матеріалом.

Ключові слова: інтернет-скорочення, інтернет-простір, ініціалізм, числова аббревіатура, спосіб скорочення, спосіб компресії, акронім, засоби мовної економії

Мережевий простір насичений аббревіатурами, що зумовлено необхідністю економії часу, обміном інформацією на малій площі найменшими зусиллями. Слід також враховувати зростаючу вартість споживання електроенергії, час перебування в он-лайн, який скорочується завдяки стислості й лаконічності висловлювань. У чаті не треба перерхувати текст з метою виправлення помилок, якщо контекст зрозумілий. Мова, як засіб спілкування, виконує яскраво виражену соціальну функцію, що впливає на її структуру і визначає її розвиток.

Актуальність роботи зумовлена низкою причин: мережеве спілкування у цифровому форматі потребує всебічного наукового вивчення, воно недостатньо висвітлене у лінгвістичній літературі і охоплює всі верстви населення – від програмістів до людей різних професій, соціальних груп та віку.

Мета дослідження – виявити лінгвістичні, комунікативні та структурно-семантичні особливості інтернет-скорочень в англійській мові.

Спілкування в Інтернеті стало об'єктивною лінгвістичною реальністю, оскільки є найпоширенішою формою віртуального спілкування у світі, що відкинула канонічні засади жанру, його шаблони, правила, правопис, тому дослідження феномену оформлення електронних повідомлень стало дуже важливим з точки зору перспектив розвитку мови й мовлення.

Відомі численні праці, присвячені частковим аспектам опису й класифікації мережевих скорочень в англійській та українській лінгвістиці, а також психолінгвістиці (Кириченко О.А., Макаров М.Л., Медвідь О.М., Смирнов Ф.О., Чумак Л.М., Харріс З. Саббеттай та інші) [2; 5; 7; 8; 10].

Абревіатура, як продукт способу скорочення, складається з однієї букви, або комбінації букв, взятих в різних поєднаннях зі скорочуваного слова або словосполучення. Цей спосіб широко використовується в усіх письмових жанрах, і використання його дедалі зростає завдяки електронним засобам обміну інформацією, особливо під час листування онлайн. Спілкування через електронну пошту вже давно ведеться з широким використанням низки всім відомих і міцно закріплених там скорочень: *btw – by the way; fyi – for your information; imho – in my humble opinion; otoh – on the other hand.*

Психологічно ці скорочення не сприймаються серйозно і вважаються інтернет-сленгом, який розпочав своє існування в Америці і має, переважно, англійське коріння. Нерідко вони супроводжуються так званими «смайликами», що не додають тексту цієї серйозності. Смайлик – це піктограма, що зображає емоцію. Деякі смайлики (або емотикони) в процесі спілкування були перетворені користувачами соціальних мереж в різного роду «посмішки» або скорочення: =) або ;) - посмішка; =_) - смішно до сліз;))))) - безмежна радість; 8:-) - маленька дівчинка; :-\$ - рот на замку; =O - здивування; =P - висунутий язик; ,-) - підморгування.

Спілкуючись в мережі за допомогою коротких фраз, містких і стислих виразів, позначаючи емоції картинками, користувачі виробляють свою нову мову спілкування, побудовану на графічних символах і словах. Такі символічні зображення отримують все більше поширення, стаючи практично загальноприйнятим інтернет сленгом.

Відомо, що сленгові слова, з часом поступово втрачаючи своє емотивне забарвлення, переходять в розряд повсякденної лексики, за умови, що вони мають ознаки слів. Вони отримують статус ключових слів з їх певними характеристиками (коротке написання, наявність голосних і приголосних, що зумовлює розбивку на склади тощо). Цей тип аббревіатур утворюється шляхом складення початкових букв словосполучення, які можуть бути як прописними, так і малими: *TTYL (TLK2UL8R)* або *ttyl* означає "Talk To You Later," *LOL* або *lol* зазвичай означає "Laugh Out Loud". Проте існують й інші тлумачення, якими цей перелік не обмежується: "*Lots of Laughs*" або "*Lots of Love*". Перекладні еквіваленти цих скорочень обмежуються лише транслітерацією – підстановкою відповідних літер кирилиці: *ттюл, лол.*

Інтернет-спільнота неминуче переходить на скорочення мови спілкування з тієї основної причини, що потік інформації настільки швидкий, що реагувати на нього розлогими реченнями з правильно побудованими фразами й підібраними словами є недоречним марнотратством.

– *WRU? – AFK! BRB. – WTH? – SC! TTYL.* Написання цього діалогу зайняло чотири секунди, що в десять разів менше, ніж відтворення цих речень повністю: – *Where are you? – Away from keyboard. Be right back. – What the hell? – Stay cool! Talk to you later* [<http://www.cosmo.com.ua/omg-internet-akronimi/>].

В скороченнях використовується комбінація букв з числами, так звана алфавітно-числова аббревіація, або тільки числа, чия форма або вимова співпадають повністю або частково з вимовою слова. Число 2 використовується на позначення прийменника «to», прислівника «too» і префіксу *to-*: *2day (today), L2M (listening to music), P2P (peer to peer), N2M (not to mention)*. Так само число 4 може замінювати прийменник *for* і морфему – *fore*: *B4 (before), RUUP4IT (are you up for it?), S4L (spam for life)* і 8

використовується на позначення морфем «-eat» або «-ate»: *GR8 (great), L8R (later), M8 (mate), STR8 (straight), CUL* або *CUL8ER (see you later)*. Майже всі цифри можуть ставати частиною скорочення: *N-E-1 ER anyone here?; NE1 anyone; N-E-1 anyone, X-1-10 exciting*.

Числа іноді є цілком еквівалентним математичним способом запису лексичної інформації про відомі факти та події: *24/7* означає «весь час» (all the time), тобто двадцять чотири години на добу і сім днів на тиждень;

Скорочення *9/11* має відношення до терористичної атаки на нью-йоркські будівлі-близнюки 11 вересня 2001 року і стало абсолютно всім зрозумілим маркером тих трагічних подій. Менш розповсюдженою є числова аббревіатура *7/7* на позначення подій, пов'язаних з терористичними вибухами в центрі Лондона 7 липня 2005 року. Вже існують тисячі подібних скорочень, переважна кількість яких функціонує в чатах, форумах, он-лайнх, в спілкуванні ICQ і, звичайно, в електронному листуванні. В зарубіжних джерелах вони так і називаються – чат-аббревіатури [13]:

<i>14AA41 one for all and all for one</i>	<i>AAR at any rate</i>
<i>1-D-R I wonder</i>	<i>AAS alive and smiling</i>
<i>121 one to one</i>	<i>AATK always at the keyboard</i>
<i>143 I love you</i>	<i>ABT2 about to</i>
<i>4ever forever</i>	<i>AFAIK as far as I know</i>
<i>AAF as a friend</i>	<i>AFK away from keyboard</i>
<i>AAK alive and kicking</i>	<i>AFN that's all for now</i>

До питання Інтернет-комунікації слід підходити з психолінгвістичних позицій. Сучасна зарубіжна соціальна психологія оперує поняттями *linguistic skills to melt the ice, effective communication strategies* тощо, а також спеціальним терміном «*self-presentation*». В спілкуванні ми напряму чи опосередковано створюємо враження про себе, акцентуючи певні сторони своєї особистості, які могли б зацікавити співрозмовника. Обрані мовні тактики дають протилежній стороні уяву про нас, моделюють наш образ, який викликає його зацікавленість в нас і в спілкуванні з нами.

Розпочинаючи віртуальний діалог з незнайомою людиною, ми уяви не маємо про її культурний рівень, соціальний статус, рівень освіченості, які поступово окреслюються не менш об'ємно, ніж у реальному діалозі завдяки мовним тактикам з обох сторін. Керуючись своєю тактикою, ми водночас повинні вміти розпізнавати ці тактики у співрозмовника і адекватно реагувати на них. «Знання розповсюджених аббревіатур, що використовуються в процесі віртуального спілкування, допомагає зрозуміти краще інших людей і спілкуватися з ними швидко й легко» [3].

Віртуальне спілкування має ряд особливостей, що докорінно відрізняють його від реального спілкування: 1) Анонімність. При віртуальному спілкуванні спостерігається приховування або презентація неправдивих відомостей про себе. В мережі допускається велика свобода висловлювань і вчинків (аж до образ, нецензурних виразів), оскільки ризик викриття і особистої негативної оцінки оточуючими мінімальний. 2) Добровільність і бажаність контактів. Користувач Інтернету добровільно вступає в контакти або уникає їх, може розірвати їх у будь-який момент. 3) Важкість утримання емоційного компонента спілкування і, в той же час, стійке прагнення до емоційного

наповнення тексту, що веде до створення спеціальних значків на позначення емоцій. 4) Письмова форма спілкування, в основі якої лежить сучасна розмовна мова з її прагненням до максимальної стислості інформації. Її характерне широке використання аббревіатур, усікань і скорочень, тенденція до домінування фонетичного принципу письма, відмова від великих літер, розділових знаків, використання великої кількості дотепних скорочень, широке використання розмовної повсякденної лексики. Відповідно, спілкування в інтернет-чатах відбувається похапцем, нашвидкуруч і є гранично спрощеним. Тут відбувається зміна цінностей - вважається особливим шиком висловлюватися спрощеною мовою, що суперечить нормам звичайного спілкування. «Використання специфічної комп'ютерної лексики стає засобом самовираження учасників комунікації і слугує зміцненню корпоративної єдності» [4; с. 157].

Однією з найбільш обґрунтованих теорій появи скорочень є концепція економії мовних засобів, що отримала найбільший розвиток у працях А. Мартіне. Суть "економного використання мови" полягає в забезпеченні передачі максимальної кількості інформації в одиницю часу, тобто у підвищенні комунікативної ролі мови [6; с. 7]. Крім того, в сучасній мові аббревіація нерідко використовується як засіб експресії, художньої виразності, мовної гри. При утворенні скорочень користувачі Інтернету виявляють дивну винахідливість і фантазію: *XOXO hugs and kisses*, *YOYO you're on your own*, *ZZ Sleeping, Bored, Tired*, *GRRRR growling*, *H&K hug and kiss*, *HA hello again*, *TTTT these things take time*. Згідно зі статистикою одного з найбільших сайтів, присвячених скороченням в мережі, в його базі «існує 4195875 зареєстрованих англійських скорочень» [11].

Спілкування в мережі подібне до красномовства на письмі. Прийоми усного спілкування в інтернеті компенсуються використанням специфічних скорочень та позначок, відсутність яких в інтернет-середовищі зменшує враження про співрозмовника і бажання продовжувати з ним спілкування.

Серед скорочень слів повсякденного вжитку існує тенденція скорочувати «довгі» слова: *add - address*, *agro - aggression*, *amazn - amazing*, *broom - bathroom*, *ez - easy*; *f - female*; *grl - girl*; *jbc - just because*; *k - kiss*; *lil - little*; *lv - love* [27].

Скорочуються також фрази та терміни: *AFAIK - as far as I know* - наскільки мені відомо; *ASAP - as soon as possible* - якомога швидше; *ASLMH Age/Sex/Location/Music/Hobbies* - вік/стать/місцезнаходження/музика/хобі; *FAQ - frequently asked questions?* запитання, які часто ставлять.

Відмінною рисою аббревіації в мережевих текстах є скорочення не лише термінів, але й словосполучень і навіть цілих речень, що вживаються в розмовній мові: *DBEYR - Don't Believe Everything You Read*, *IDKWYM - I Don't Know What You Mean*, *TTUTT - To Tell You the Truth*, *MLAS - My Lips Are Sealed*.

Часто в скороченнях використовуються цифри та знаки: *@? at*, *@teotd - at the end of the day*, *1 - one or won*, *i1dr - I wonder*, *ne1 - anyone*, *% (oo) - T%k - took*, *& (and) - b& - band*, *CUI8r - see you later*; **H*? hug*; **K*? kiss*; **S*? smile*; **T*? tickle*.

В мережі широко використовуються ініціальні аббревіатури, що розміщуються між графічними й лексичними скороченнями, але

прирівнюються до лексичних. Вони утворені з початкових букв або звуків слів, що входять в словосполучення, і з точки зору вимови поділяються на три види:

1) ініціальні аббревіатури з буквеним прочитанням. Буквені аббревіатури читаються за назвою букв: *OIC = Oh, I see, CU = See you, B = be, R = are, How r u? = How are you?*; 2) ініціальні аббревіатури зі звуковим прочитанням або акроніми. Звукові аббревіатури складаються з початкових звуків слів словосполучення: *CYT see you tomorrow, DETI don't even think about it, DIKU do I know you?, CID crying in disgrace, CUNS see you in school, CUOL see you online, CUZ because, CWYL chat with you later.*

Зазвичай звукові аббревіатури утворюються тоді, коли всередині аббревіатури є голосні звуки (це дозволяє прочитати аббревіатуру). Ініціальні аббревіатури, які збігаються з англійськими словами в їх звуковій формі називають омоакронімами, тобто акронімами, омонімічними звичайним словам: *HAND = Have a nice day, AND = any day, AS = another subject, ARE acronym-rich environment, BAG busting a gut, BEG big evil grin. DUST did you see that. FISH first in, still here, MOTOS member of the opposite sex.*

Всі скорочення в процесі віртуальної комунікації можна розділити на кілька основних груп. Лексичного скорочення зазнають вирази, що виступають у тексті в ролі вступних слів зі значенням відображення порядку думок та їх зв'язку; зауваження про способи оформлення думок; джерела повідомлення; цільової спрямованості повідомлення; і поєднання слів у ролі вступних пропозицій: *BOT (back on topic); BTW (by the way);*

Абревіації зазнають словосполучення з головним словом-дієсловом у формі наказового способу: *RBTL (read between the lines); RML (read my lips).*

До третьої групи ввійшли стійкі словосполучення: *ASV (age/sex/village); TIE (take it easy).* У наступну групу можуть бути включені часто вживані різні знаменні слова, сполучення слів і речення: *HTH (Hope this help); ISP (Internet service provider).*

Лексична одиниця *ASAP* є похідною від *As Soon As Possible*, з семантичним значенням «якомога швидше». З появою спілкування в мережі Інтернет був зроблений рішучий крок до економії мовних засобів. Внаслідок цього, для зручного та швидкого написання фрази *As Soon As Possible* з'явилася аббревіатура *ASAP*. Вона продовжує широко використовуватися на форумах, у чатах, а також в усному мовленні серед молодих людей, як сленг. Використання акроніма *ASAP* проілюстроване в наступному прикладі: - *When u give me that film?)) - I think tomorrow! But when u want?))) - ASAP, PLS)))*.

Це скорочення почало широко вживатися спочатку як ініціальна аббревіатура і писалося великими літерами. Однак зараз, внаслідок його постійного використання вже й за межами віртуальної комунікації, воно пишеться як звичайне слово *asap* і вимовляється за правилами читання англійських слів: /'eisæp/.

П'яту групу складають стандартні скорочення-коментарі стану учасника чату: *BRB (be right back)*. В шосту групу входять експлетиви, тобто поєднання слів, що виражають ставлення мовця до предмету висловлювання, але не впливають на його зміст: *SH (shit happens); ONNA (Oh no, not again).*

Крім перерахованих акронімів і напівскорочень зустрічається третій тип лексичних скорочень – усікання: *tlp (telephone), ppl (people), pls (please).*

Мова інтернету не сприяє покращенню знань відносно орфографічних і синтаксичних правил в учасників комунікації. Вплив тут дещо інший – формується новий стиль інтернет-спілкування, притаманний не тільки інтернет-спільноті. Він впливає на мовленнєву поведінку всього суспільства в цілому.

Всі скорочення, що використовуються в віртуальній комунікації, поділяються на дві загальні групи: лексичні та графічні. Тут також широко використовуються ініціальні аббревіатури, які прирівнюються до лексичних.

Скорочення спостерігаються в усіх цифрових засобах комунікації – чатах, блогах, форумах, конференціях, електронній пошті, засобах миттєвого обміну повідомленнями, соціальних мережах «Однокласники», «В Контакті», «Facebook». Утворені аббревіатурні лексичні одиниці вважаються інтернет-сленгом і дозволяють співрозмовникам розуміти один одного з півслова. Вони вживаються не лише для позначення слів, словосполучень, але і цілих речень.

В мережевих текстах використовуються специфічні форми скорочень: заміна слова, або його частини омонімічним за звучанням найменуванням літери або цифри. Такі скорочення виконують також певні функції: допомагають заощадити час перебування в мережі, підвищують експресивність тексту.

Мова інтернет-користувачів диференційована за віковою та професійною категоріями, за рівнем володіння комп'ютерними технологіями, за інтересами користувачів чи їх діяльністю. Існує підмова програмістів з її скороченнями, підмова web-дизайнерів, системників, хакерів, любителів комп'ютерних ігор. Кожній групі користувачів властиве вживання певних скорочень, які можуть бути знайомі іншим групам частково або зовсім не знайомі.

Исследуются причины появления интернет-аббревиатур, особенности их структуры, семантического наполнения и функционирования в сетевом пространстве, а также пути компрессии лексических единиц. Автор выделяет психологические и психолингвистические аспекты распространения различного рода сокращений в устном общении. Подчеркивается необходимость изучения, усвоения и активного использования аббревиатур как эффективного средства языковой экономии. Описаны их структурно-семантические особенности. Проанализированы две группы аббревиатур: лексические и графические. Определенное внимание уделено числовым, буквенно-числовым и инициальным аббревиатурам. Теоретические выводы подкреплены соответствующим фактическим материалом.

Ключевые слова: интернет-сокращения, интернет-пространство, инициализм, числовая аббревиатура, способ сокращения, способ компрессии, акроним, средства языковой экономии

Conditions leading to emergence of Internet-abbreviations, specifics of their structure, semantic content and functioning in Internet space, as well as the methods of compressing the lexical units. The author identifies the psychological and psycholinguistic aspects of distributing different kinds of shortenings in oral communication. The necessity to study, master and actively use the abbreviations as an effective means of language economy is emphasized. Their structural and semantic features have been described as well. Two

groups of abbreviations: lexical and graphical, have been analyzed. Specific attention has been paid to numeric, alphanumeric abbreviations and initialisms.

As a result of studying we have obtained the following conclusions: language does not improve knowledge regarding spelling and syntax of communicants. The impact is somewhat different – a new style is emerging in online communication, inherent not only in online community. It affects speech behavior of society as a whole.

All abbreviations used in virtual communication are divided into two general groups: lexical and graphical. Initial abbreviations are also widely used equal to lexical ones. Abbreviations are observed in all digital media communications – chats, blogs, forums, conferences, e-mails, instant messaging, social networks "Classmates", "In Touch», «Facebook». Shortened lexical units are considered Internet slang and allow interlocutors understand each other perfectly. They are used not only to denote words and phrases, but also the whole sentences. Internet texts use specific forms of abbreviations: replacement of words, or their parts by letters and numbers homonymic in sounding. These reductions also perform certain functions; they help to save time spent in the network and increase the expressiveness of texts.

Language of Internet users is differentiated by age and professional categories, by the level of proficiency in computer technology, by the interests of users or their activities. Programmers have their own sublanguage with its abbreviations, sublanguage of web-designers, systems engineers, hackers, gamers, etc. Each user group uses their certain abbreviations that may be familiar to other groups in part or not familiar at all.

Theoretical conclusions are backed up by relevant factual material.

Keywords: *internet abbreviations, internet media, initialism, numerical abbreviation, method of reduction, method of compression, acronym, means of language economy*

УДК 81'253:811.112.2

ОБМЕЖЕНА ПЕРЕКЛАДНІСТЬ НІМЕЦЬКОМОВНИХ ТЕОЛОГІЧНИХ ТЕКСТІВ У ТЕОРЕТИКО-ТЕОЛОГІЧНОМУ ТА У ПОПУЛЯРНО- ТЕОЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСАХ

БІЛОУС Н.В., асистент кафедри іноземної філології і перекладу
Національного університету біоресурсів і природокористування України,

МАКСИМЧУК В.С., кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри іноземної філології і перекладу Національного університету
біоресурсів і природокористування України (м.Київ)

У статті проводиться аналіз категорії обмеженої перекладності у німецькомовних теологічних текстах, які належать до теоретико-теологічного дискурсу, а також, у теологічних текстах, які належать до популярно-теологічного дискурсу.

Ключові слова: *теоретико-теологічний дискурс, популярно-теологічний дискурс, мовно-термінологічна обмежена перекладність, культурно-термінологічна обмежена перекладність*

У попередніх розвідках було розглянуто категорію обмеженої перекладності текстів окремо для кожного з підтипів теологічного дискурсу, а

© Н. В. Білоус, В. С. Максимчук, 2015